Natuurpunt afdelingen Brugge, Brugs Ommeland, Middenkust, Zedelgem, Mandelstreke, Torenvalk, Torhout, De Haan, Uitkerkse Polder, De Vlasbek, Avelgem, Blankenberge, Ruidenberg

Aan Departement Omgeving
Ferrarisgebouw, 3de verdieping
Koning Albert II-laan 20, bus 8
1000 Brussel

27/06/2019

Inspraakreactie startnota Ventilus

Geachte,

hierbij willen de milieu- en natuurverenigingen deze gezamenlijke inspraakreactie indienen bij de startnota voor het Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan 'Ventilus', de nieuwe hoogspanningslijn in West-Vlaanderen die nodig is om extra windmolenparken op zee aan te sluiten op ons elektriciteitsnetwerk aan land. Deze reactie wordt ingediend namens Bond Beter Leefmilieu, Natuurpunt, Greenpeace, WWF, West-Vlaamse Milieufederatie, Natuurpunt afdeling Middenkust, Natuurpunt Midden-West-Vlaanderen, Natuurpunt Brugge, Natuurpunt Brugs Ommeland, Natuurpunt Zedelgem, Natuurpunt afdeling Mandelstreke, Natuurpunt Torenvalk, Natuurpunt Torhout, Natuurpunt De Haan, Natuurpunt Blankenberge, Natuurpunt Uitkerkse Polder, Natuurpunt De Vlasbek, Natuurpunt Avelgem, Natuurpunt Ruidenberg en Groen vzw.

1. Algemene afwegingen

De milieu- en natuurverenigingen ondersteunen het nut en de noodzaak van een nieuwe hoogspanningsverbinding om extra windmolens op zee aan te sluiten op het netwerk op land en om het West-Vlaamse netwerk te versterken. Deze ingreep is immers nodig om de energietransitie mogelijk te maken. Om onze klimaatambities waar te maken, moet de windcapaciteit op de Noordzee verdubbelen van 2 naar 4 gigawatt, wat overeenkomt met de capaciteit van vier grote kerncentrales. Daarvoor worden nieuwe concessiegebieden voor offshore windparken voorzien. Ventilus zal ervoor zorgen dat de groene elektriciteit die de windmolens in de Noordzee opwekken naar de verbruikers aan land wordt gebracht. Daarvoor is een nieuwe hoogspanningslijn nodig, want de huidige hoogspanningsverbindingen in West-Vlaanderen zitten op hun maximumcapaciteit.

Deze ingreep stelt zowel Elia, de Vlaamse overheid als de natuur- en milieubeweging voor een grote uitdaging: een nieuwe hoogspanningslijn aanleggen door West-Vlaanderen is een gevoelige ingreep, die onvermijdelijk een impact zal hebben op natuur, landschap en omwonenden. Bovendien bestaat er onduidelijkheid over de gezondheidsrisico's als gevolg van de blootstelling aan elektromagnetische velden van hoogspanning. Maar omdat deze lijn noodzakelijk is voor de energietransitie, engageren de milieu- en natuurverenigingen zich om mee te zoeken naar het best mogelijke tracé voor omwonenden, natuur en landschap.

In de afweging van alle alternatieven moeten zeker volgende oefeningen worden gemaakt, zowel voor de bovengrondse als de ondergrondse leidingen:

- Welke trajecten doorkruisen (op welke locaties/over welke afstand) Habitatrichtlijngebieden, Vogelrichtlijngebieden, erkende natuurgebieden, natuurreservaten, gebieden die zijn beschermd door het Duinendecreet, historische poldergraslanden of andere beschermingen? Ook moet rekening worden gehouden met zoekzones voor potentiële Habitat- en Vogelrichtlijngebieden en met gronden voor compensaties voor de haven van Zeebrugge of voor andere economische ontwikkelingen. Het kan immers niet de bedoeling zijn dat deze compensatiegebieden opnieuw worden ingenomen. Voor de milieu- en natuurverenigingen is het alleszins belangrijk om alle (potentieel) juridisch beschermde natuurgebieden maximaal te vrijwaren. West-Vlaanderen is nu reeds een zeer natuur-arme regio.
- Voor welke trajecten zou (op welke locatie/over hoeveel oppervlakte) bos moeten worden gekapt? Voor de milieu- en natuurverenigingen is het belangrijk om bosgebieden maximaal te vrijwaren. West-Vlaanderen is de bosarmste provincie van België. Indien het toch onvermijdelijk is om bomen te kappen, vragen wij om enkel in natura te compenseren en hiervoor de nodige ruimte te voorzien. Bovendien vragen we om de compensaties lokaal in de regio uit te voeren. West-Vlaanderen is arm aan bos, en compenseren 'elders in Vlaanderen' (pakweg Limburg) zal niet bijdragen aan het verbeteren van de West-Vlaamse situatie. Men kan daarbij nadenken over compensatie in bestaande gebieden, of via slimme planning bestaande gebieden verbinden, al dan niet rechtstreeks (volledige verbinding) of onrechtstreeks (via 'stapstenen'). Waar mogelijk pleiten we voor een rechtstreekse verbinding. We vragen in elk geval om bij compensatie

niet te werken met het boscompensatiefonds, aangezien dit niet naar behoren functioneert.

- Toets elke variant voor een tracé aan de nieuwe risicoanalyse voor vogelslachtoffers, die intussen door Elia bij Natagora (met Natuurpunt in onderaanneming) werd besteld. Hou rekening met vogeltrekroutes en vermijd tracé's in functie van de vogeltrek.
- De mogelijke tracé's lopen door belangrijke watervogelgebieden. Het is zeker van belang dat voldoende op voorhand de risico's voor watervogelconcentraties op kaart worden gezet, liefst door INBO, in samenwerking met Natuurpunt en ANB. Zij beschikken over heel gedetailleerde gegevens ivm de overwinterende ganzen in de regio; de aantallen van deze vogels zijn van internationale betekenis. Zowel databanken die worden beheerd door Natuurpunt (bv. www.waarnemingen.be) als databanken die worden beheerd door het INBO moeten hiervoor worden gebruikt. Zo beschikt INBO over basisgegevens voor watervogels, ganzen en graslanden, op basis van de maandelijkse ganzentellingen per poldercomplex. Hieruit kan de impact van diverse tracés goed onderbouwd worden en kunnen adviezen opgesteld worden. Deze gegevens worden o.m. gebruikt voor de jaarlijkse rapporten voor de studie en opvolging van 'compensatiegebieden' van Zeebrugge-Achterhaven door INBO. Het is voor ons van belang dat deze gedetailleerde data gebruikt worden om te bepalen welke varianten de minste risico's voor ganzen inhouden.
- Onderzoek voor elk tracé of nieuw aan te leggen luchtlijnen kunnen worden geclusterd met reeds bestaande luchtleidingen (clusteren maakt de leidingbundels voor vogels meer zichtbaar) of met bestaande infrastructuur zoals autosnelwegen of spoorlijnen, aangezien het landschap hier reeds verstoord is. Vermijd maximaal om door open, ongerept landschap de lijn aan te leggen. Echter, ook als er gebundeld wordt met bv. een autosnelweg, blijft het belangrijk om de lineaire verstoring behoorlijk landschappelijk in te passen.
- Hou, naast aanvliegslachtoffers, steeds rekening met de oppervlakte aan geschikt broedhabitat dat verloren gaat, mede door versnippering, bij de aanleg van nieuwe luchtleidingen en het plaatsen van masten. Dit is vooral van belang voor ruimte-behoevende soorten als Grutto, Kievit, Veldleeuwerik, …
- Geef voldoende aandacht aan mogelijke cumulatieve effecten met andere projecten of ingrepen, zoals bv. geplande windmolens, infrastructuurwerken,... Zo worden langs weerszijden van de E403 windmolens voorzien. Sommigen daarvan vallen samen met de zoekzones voor het tracé.

De milieu- en natuurverenigingen vragen verder om ook terdege de impact te onderzoeken van ondergrondse tracé's. Uit de vroegere aanleg van deels ondergrondse HS verbinding in Dudzele-Damme-Vivenkapelle hebben we geleerd dat dit -zeker tijdelijk- een behoorlijke verstoring kan betekenen wegens gigantische graafwerken over een behoorlijk brede werkstrook. Vooral wanneer in de polders bepaalde bodemlagen doorsneden worden kan dit blijvende en onaanvaardbare effecten hebben op waterhuishouding. We vragen om deze impact zo klein mogelijk te houden en nieuwe technieken aan te wenden om deze sleuven voor de hoogspanningslijnen van 380 kV zo smal mogelijk te houden. Technisch is op dit vlak heel veel mogelijk, maar dan is het ook van belang om op voorhand duidelijke criteria in te bouwen voor het herstel van bodemverstoring en waterhuishouding, o.a. in stedenbouwkundige voorschriften of in lastenboeken. Ook dit moet grondig onderzocht worden. Zeker voor gebieden als Zwaanhoek, Keignaert, Uitkerke, Meetkerke e.d. moet alles gedaan worden om ook schade aan de bodem en de waterhuishouding te vermijden.

Het is voor de milieu- en natuurverenigingen belangrijk om duidelijk aan te tonen en ook helder te motiveren waarom een volledig ondergrondse kabel (in gelijkstroom of wisselstroom) geen optie is. Hierover werd een technisch rapport opgemaakt, maar dit is voor niet-ingenieurs moeilijk verstaanbaar, waardoor vragen en twijfels blijven bestaan. Het is van belang om op een begrijpelijke manier aan te tonen waarom dit niet mogelijk is, anders zullen vragen blijven opduiken over een volledig ondergronds tracé.

Tevens moet terdege onderzocht en helder uitgelegd worden waarom bestaande leidingen / tracé's (via Koksijde-Diksmuide of via Gent en dan naar Avelgem) niet verzwaard kunnen worden. Hetzelfde onderzoek vragen we voor de mogelijkheid om kabels in waterlopen of kanalen (bv. Oostende – Brugge, kabel via de Schelde) aan te leggen. Nog een andere optie is een lus maken op zee, door de windmolenparken op zee onderling te verbinden en vervolgens een (al niet ondergrondse) kabel van Koksijde naar Izegem te voorzien.

Ook voor deze volledig nieuwe tracé's is het van belang dat duidelijk onderzocht en begrijpelijk gemotiveerd wordt, waarom dit al dan niet (g)een optie is. Tot slot vragen we ook om duidelijk en begrijpelijk uit te leggen waarom een inlussing noodzakelijk is. Indien de bestaande kabel vanuit Koksijde een upgrade krijgt naar 380 kV, zonder een bijkomende inlussing naar Stevin, zou de impact beperkt zijn.

2. De aanlandingslocatie

Er worden in totaal zeven mogelijke aanlandingslocaties voorgesteld in de startnota. De voorkeurslocatie is een aanlanding in Bredene. Vanuit de milieu- en natuursector vragen we volgende zaken zeker te onderzoeken:

- Alternatief 2 (aanlanding Zeebrugge): een mogelijke aanlanding in Zeebrugge is problematisch, omdat dan bij uitbreiding van het hoogspanningsstation een deel van de beschermde Oudemaarspolder zou moeten ingenomen worden (tussen de Oudemaarspolder en het huidige station ligt weliswaar nog een stukje blauwe zone op het gewestplan). Tevens zal de strandwijk van Zeebrugge, die nu al zwaar belast wordt door de havenontwikkeling en nieuwe infrastructuur, extra belast worden (o.a. visueel en lawaai).
- Alternatief 3 heeft ook een zoekzone in de Dudzeelse Polders, wat voor de aanwezige natuurwaarden een probleem is. Wij vragen daarom om dit duidelijk in kaart te brengen.
- Alternatieven 4 en 5 (aanlanding Wenduine-west en Wenduine-oost). Tracé's vanaf deze aanlandingslocatie lopen door de Uitkerkse Polders. Voor het ondergronds brengen van de kabels zal een sleuf door het historisch poldergrasland moeten getrokken worden (12m sleuf en 50m totale werfruimte). Dit brengt onherroepelijk schade toe aan de natuur en zal een ernstige impact hebben op de waterhuishouding (verzilting, verdroging,...)..
- Alternatief 6 (aanlanding De Haan – Vosseslag/ Zwarte Kiezel) Voor deze locatie moet rekening gehouden worden met het duinendecreet, dat ongeveer 3 km landinwaarts gaat. Het duinendecreet voorziet dat in deze beschermde zone niet genivelleerd mag worden. Ook voor dit alternatief is het absoluut noodzakelijk om de effecten op waterhuishouding in detail te onderzoeken. De vier mogelijke aanlandingslocaties op het grondgebied De Haan – Wenduine bevinden zich allen voor de duinen, duinbossen en

een groot gedeelte van de gronden aan de Vlaamse kust gelegen in het Duinendecreet. Het is een van de nog weinig resterende gehelen, strand, duinen, polders en te vrijwaren gebieden volgens het duinendecreet.
- Alternatief 8 is de basisvariant met aanlanding in Bredene, om dan door te gaan naar Oostende. Deze aanlandingslocatie verdient de voorkeur van de milieu- en natuurverenigingen, wegens de minste impact op natuurwaarden. Het is daarbij wel van belang om de werfzone achter de duinen (op het vasteland dus, niet op het strand waar de aankoppeling zou gebeuren, zoals in Zeebrugge) zo klein mogelijk te houden, met respect voor de aanwezige natuurwaarden in het duin- en bermgebied.
Het feit dat via deze aanlandingslocatie de bestaande lijn Slijkens – Brugge ondergronds mee ondergronds gelegd kan worden, is een voordeel voor natuur en voor het polderlandschap. Dit is nu immers een 'zwarte' lijn voor vogelslachtoffers, een hoogspanningslijn die volgens de studie naar draadslachtoffers bij de meest impacterende lijnen in Vlaanderen behoort. De voorziene afbraak hiervan is een belangrijke meerwaarde voor de natuur. Ook voor deze variant geldt dat de graafwerken doorheen Natura 2000 gebied gaan en de nodige zorg moet besteed worden aan de effecten op de waterhuishouding. Wij vragen daarom dit alles duidelijk in beeld te brengen in het verdere onderzoek.

3. Tracé tussen Oostende en Brugge, inclusief de inlussing met de Stevin-as

3.1 Vookeurstracé startnota

In het voorkeurstracé met aanlanding in Oostende, worden de zeekabels ondergronds doorgetrokken van de kust tot aan het station in Brugge. De hoogspanningslijn Slijkens-Brugge wordt ondergronds gebracht. Nieuwe windmolens op land en deze van C-power kunnen aangesloten worden om zo het bestaande tracé te ontlasten, waardoor geen bijkomende werken tussen Koksijde en Oostende nodig zijn.

Er wordt een kabeltracé voorzien van Oostende tot het nieuwe station TBD ('to be decided') in Gezelle. De eerste meters vanaf de aanlandingslocatie worden hierbij aangelegd via een gestuurde boring. Daarna wordt de verbinding naar het tussenstation en de stations in Noord-Brugge ondergronds gerealiseerd via een combinatie van "aanleg in open sleuf" en "aanleg via een gestuurde boring".

Dit tracé doorkruist het poldergebied met heel wat historische poldergraslanden. Hier zijn verschillende beschermingsgronden voor en deze poldergraslanden moeten voor de milieu- en natuurverenigingen maximaal ontzien worden. We vragen daarom om het tracé aan de noordzijde van de N9 aan te leggen. Aan de zuidzijde van de N9 bevinden zich immers tal van historische poldergraslanden. Indien er poldergrasland doorsneden wordt, vragen we om te onderzoeken om dit via een onderboring te doen (zonder open sleuf). Anders moeten de verloren poldergraslanden gecompenseerd worden.

In de Oostkustpolder is er een raamakkoord tussen de overheid, landbouw en natuur. Hierbij staan er grote projecten op stapel, in eerste instantie in het kader van een waterpeilverhoging. Wij vragen om de impact van het tracé op dit akkoord terdege te onderzoeken. Een eventuele bronbemaling zou dit akkoord kunnen doorkruisen. We vragen om dit duidelijk te onderzoeken en tevens ook na te gaan of een retourbemaling een oplossing kan bieden.

In het voorkeurstracé zou het tussenstation op een bedrijvenzone in Oostende komen (Plassendale, of gronden Wagon-lits of Proviron), waar ruimte voor bedrijven niet ingevuld raakt. Vanuit de milieu- en natuurverenigingen vinden we het belangrijk om effectief te kiezen voor een bedrijvenzone en niet voor een open ruimte bestemming.

Wat het station TBD betreft, vragen we om dit niet in De Spie te voorzien, aangezien de historische poldergraslanden hier te waardevol zijn. We vragen een alternatief te zoeken buiten de poldergraslanden.

Hoe vanaf Gezelle de bestaande lijn langs de Expressweg zou gebruikt/versterkt worden is daarbij wél van groot belang, gezien die langs/door het ganzengebied van Speien loopt (kerngebied Kleine rietgans en Natura 2000). Aanleg van een parallel tracé is hier zeker niet aanvaardbaar. De bestaande verdere lijn naar Jabbeke kan wellicht versterkt worden zonder veel extra last.

3.2 Mogelijkheid 9a, 9b en 9c

Bij mogelijkheid 9 worden verschillende varianten voorzien om te bundelen met de bestaande lijn Oostende-Brugge, tot in West-Brugge. Voor de milieu- en natuurverenigingen is dit alternatief geen optie. Deze mogelijke tracé's lopen immers allemaal over heel wat natuur- en vogelrichtlijngebieden, bijvoorbeeld Houtave (N2000) en het natuurgebied de Zwaanhoek.

In het gebied Zwaanhoek zijn er nu al heel wat vogelslachtoffers bij de bestaande elektriciteitslijn. Het gebied wordt nu al doorsneden door de A10 en raakt steeds meer geïsoleerd door industrie en oprukkende bebouwing. Desalniettemin is het reservaat waardevol als broedgebied voor weidevogels als kievit, grutto, tureluur, kluut en scholekster. Ook blauwborst, zomertaling en bruine kiekendief hebben hier hun territorium. Tijdens de winter overwinteren er duizenden kolganzen en kleine rietganzen, samen met honderden smienten en wintertalingen. Als fourageergebied, rust- en pleisterplaats heeft het gebied waarde voor doortrekkers als kemphaan, wulp, lepelaar en veel andere steltlopers. Ook de territoriale bruine kiekendief komt jagen in het noordelijk deel van het reservaat. Ondanks de autostrade is er veel interactie tussen het zuidelijk en noordelijk deel van De Zwaanhoek.

Er loopt nu al een elektriciteitsleiding door het gebied van N naar Z. Ieder jaar worden hier vogelslachtoffers onder de leidingen gevonden, van knobbelzwaan over blauwe reigers, ganzen, eenden en een buizerd. Hier verplaatsen zich grote groepen ganzen, watervogels, weidevogels (in broedseizoen: kievit, scholekster) van de ene kant van het gebied naar de andere kant. Vliegen dan over de autostrade. Een nieuwe luchtlijn langs de autostrade zal dan ook veel extra vogelslachtoffers met zich meebrengen.

Bovendien zal een nieuwe luchtlijn ook een rem betekenen voor de vliegroutes tussen De Zwaanhoek en andere, nabije gebieden zoals het Pomptje en de weiden te Bredene, Paddegat en Klemskerke. Het is duidelijk dat een hoogspanningsleiding problematisch zal zijn voor de avifauna van De Zwaanhoek.

Vanuit de milieu- en natuurverenigingen vragen we daarom met klem om deze nadelen terdege te onderzoeken. Tevens merken we op dat De Zwaanhoek nu ontbreekt in het lijstje van weidevogelgebieden (8.3.3.3 - fauna) in het visiegebied. Dit hoewelhet gebied

een enorme natuurwaarde heeft en de lokale natuurvereniging met onder meer het Life-project (zilte graslanden Oostkustpolders) reeds grote inspanningen en resultaten verwezenlijkt hebben.

Tot slot vragen we om te onderzoeken of de bestaande elektriciteitslijn ook ondergronds gebracht kunnen worden, zoals voorzien is voor de verbinding Slijkens-Brugge.

4. Tracé tussen Brugge en Avelgem

4.0 Alternatief via Gent

Zoals hierboven gesteld vragen we om terdege te onderzoeken of het bestaande tracé via Gent en van daaruit naar Avelgem verzwaard kan worden. Er loopt nl. niet alleen een 380kV lijn waarvan de capaciteit volzet is, maar daarnaast is er nog een bestaande 150kV hoogspanningslijn zowel tussen Brugge & Gent als tussen Gent & Avelgem (zie netkaart Elia hieronder). We vragen om te onderzoeken of die 150kV lijnen kunnen opgewaardeerd worden naar een 380kV, in de filosofie dat eerst en vooral moet gekeken worden naar bestaande lijnvormige structuren. Indien een upgrade van de 150kV niet mogelijk zou zijn, zou een tweede (nieuwe) lijn naast de bestaande een aanvulling kunnen zijn van deze piste, om zo een alternatief uit te werken waarbij een volledig nieuw tracé met hoogspanningslijnen tussen Brugge & Avelgem overbodig zou worden.

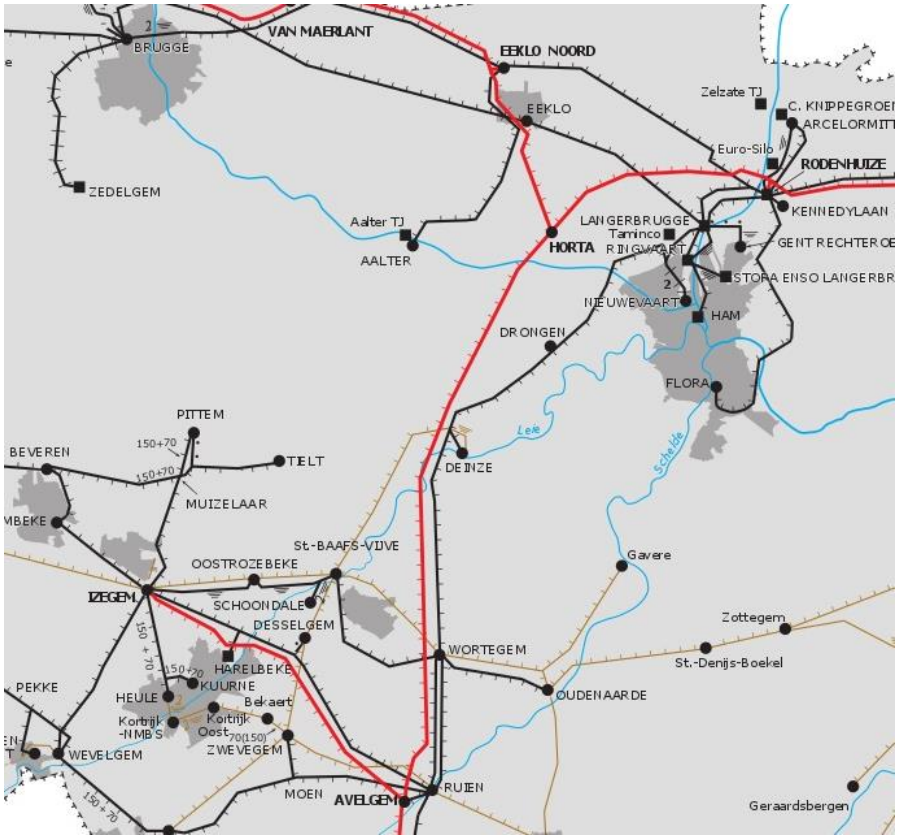

4.1 Zedelgem

In het voorkeursalternatief volgt de hoogspanningslijn het bestaande tracé van de 150 kV-lijn tot aan het Vloethemveld. Van hieruit wordt een verbinding voorzien tot aan de

E403. De voorgestelde zoekzone gaat over verschillende boscomplexen van het Houtland. Onze vraag is om deze bossen niet te overspannen en afstand te houden.

Het doorkruisen van Zedelgem is één van de meest kritische onderdelen van het tracé, aangezien hier niet gebundeld kan worden met bestaande infrastructuur. Voor Zedelgem betekent dit een nieuwbouw van het zuiden van Vloethemveld tot aan de E403. Wij vragen dan ook bijzondere aandacht voor dit onderdeel van het plan en een onderzoek naar het mogelijks ondergronds aanleggen van dit deel van het tracé. Concreet zouden wij in het Zedelgemse niet graag zien dat een luchtlijn de gebieden Vloethemveld, Doeveren, Hoogveld en Plaisierbos zou devalueren.

De basisvariant (en tevens de enige variant) loopt zuidwaarts naar de E403, ten oosten van enkele bossen in Aartrijke, over de vallei van de Moubeek heen, om tussen het Plaisiersbos en Groenhovebos bij voorkeur de autoweg over te steken. Vanaf het Vloethemveld spreken we over een nieuw aan te leggen lijn.

Het gebied is over het grootste deel van dit tracé van de lijn landschappelijk zeer waardevol en van bovenlokaal belang door het reliëf, de meanderende Moubeek en de flankerende bossen. Het wordt gekenmerkt door mooie uitzichten en de aanwezigheid van heel wat kleine landschapselementen. Ook in de ruimtelijke structuurplannen wordt dit belang onderstreept. Zo is de vallei van de Moubeek op provinciaal niveau geselecteerd als gaaf landschap (=bindend) en als beekvallei.

De omgeving van het Vloethemveld heeft de laatste jaren op natuurvlak grote vooruitgang gemaakt door ontwikkelingsplannen van de VLM en het ANB. Ook nu nog zitten heel wat plannen om de omgeving van Moubeek en Vloethem aantrekkelijker te maken in de pijplijn. De bouw van een hoogspanningslijn was daar niet in voorzien.

Vanuit natuur-oogpunt is de zoekzone voor de hoogspanningslijn een belangrijke corridor om de natuurgebieden van noord naar zuid te verbinden. De vallei van de Moubeek biedt op zich dan weer kansen voor een geleidelijke ontwikkeling naar betere natuur door een passende inrichting.

De milieu- en natuurverenigingen vragen dan ook om te onderzoeken hoe de doortocht van een hoogspanningslijn over Zedelgem zo verteerbaar mogelijk gemaakt kan worden voor de natuur, het mooie landschap én voor de mensen.

In bepaalde gemeenten wordt geopperd dat een hoogspanningslijn boven bos voor de mensen de minste hinder veroorzaakt. Geen goed idee, vinden wij. Het kappen van bomen in de bestaande bossen is in deze voor ons een brug te ver. Bestaande bossen zoals Vloethemveld, Litterveld, Hospitaalbos, Plaisiersbos & Groenhovebos moeten absoluut gevrijwaard worden in een provincie die de bosarmste van Vlaanderen is. Deze bossen zijn ook van belang voor het klimaat door de CO2-captatie die ze verzorgen.

Wij vragen om te onderzoeken waar de hoogspanningskabel in dit gebied ondergronds kan worden aangelegd, op basis van de bestaande landschappelijke en ecologische waarden en andere omgevingsfactoren. Een afstand van 4km waarbij het gave landschap van de Moubeekvallei gevrijwaard wordt, lijkt ons een absoluut minimum.

Om die reden verdient het zeker aanbeveling om na te gaan of er ondergronds geen bundeling kan gebeuren met de hogedruk gasleiding van Fluxys die nagenoeg eenzelfde traject volgt van het Vloethemveld tot aan de afrit Torhout op de E403. De meeste bebouwing wordt daarbij ontzien en dezelfde beperkende maatregelen naar bebouwing, beplanting edm… zijn daar reeds van toepassing. Bovendien biedt dit tracé kansen om het

stukje hoogspanningslijn van 150kV tussen Vloethemveld en het station in Zuidwege mee ondergronds te brengen om ter hoogte van de Brugsestraat af te takken recht naar Zuidwege. De stations waar de kabels in of uit de grond komen, moeten met de nodige omzichtigheid en landschapsvisie worden ingeplant.

4.2 Torhout

Voor het gebied Groenhove zou het beter zijn om langs het noordoosten van de E403 te blijven. Natuurpunt heeft hier een belangrijk aankoopproject. Er is ook een aanvraag tot erkenning van het natuurreservaat Groenhove lopende. De doelstelling is verdere bosuitbreiding en kwalitatieve verbetering (verhoging biodiversiteit) van het bestaande boscomplex. Er werd een visiegebied en uitbreidingszone vastgesteld (zie kaart). Het visiegebied omvat het huidige boscomplex met uitbreiding tot de eerste harde grenzen (wegen). Het klein stukje bos ten oosten van de snelwege wordt meegenomen.
Samen met de stad Torhout, de VLM en het Regionaal Landschap leveren wij hier grote inspanningen om de natuurwaarde van het bos te optimaliseren.

Het is dus voor ons primordiaal dat de nieuwe hoogspanningsleiding buiten het visiegebied komt, t.t.z. ten noorden van de ventweg en op/afrit E403, en verder ten oosten van de E403.

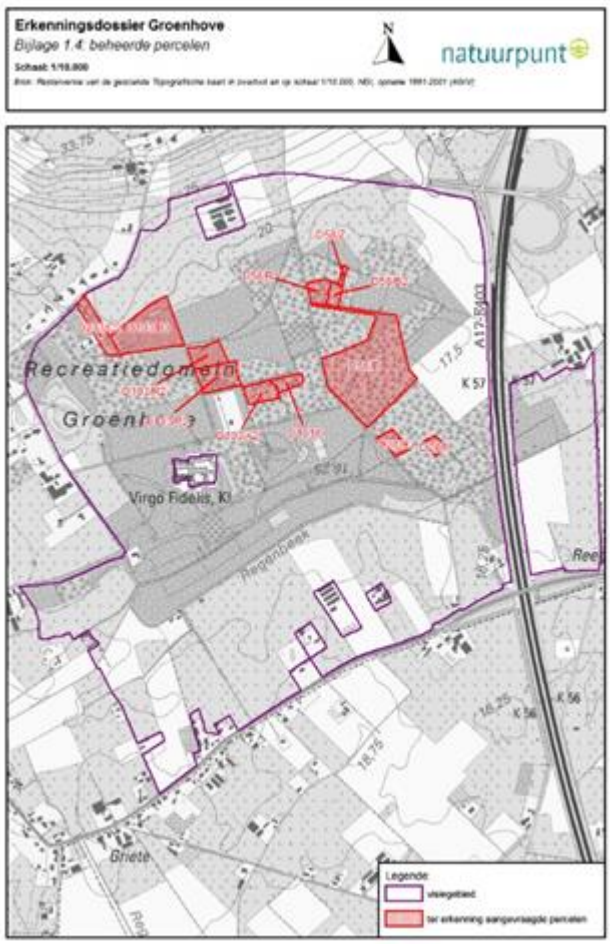

Ten oosten van de E403 ligt het Vrijgeweid (Torhout, Ruddervoorde, Lichtervelde), een laatste bastion voor akkervogels zoals de veldleeuwerik, patrijs en kievit. Ook hier worden kosten noch moeite gespaard om deze bedreigde "boerennatuur" te beschermen

en op te waarderen, o.a. door projecten van de VLM i.s.m. de landbouwers. Hoge constructies zoals hoogspanningspylonen in de nabijheid, zullen een belangrijk obstakel zijn voor deze grondbroeders. Om dezelfde reden werden de nieuwe, nog te vergunnen, windmolens langs de E403 in Veldegem, hier geweerd.

Het voor ons best mogelijke tracé zou ondergronds moeten lopen, en loopt ten noorden van de ventweg en het afrittencomplex, en dan ten oosten van de E403 verder naar Lichtervelde. Met een ondergronds tracé van 4km kan het visiegebied Groenhove en het belangrijkste akkervogelgebied Vrijgeweid ontzien worden.

Ook de winterverblijfplaatsen in deze regio moeten in rekening gebracht worden. In de buurt van Lichtervelde (zuiden van de kern) liggen de Huwynsbossen. Deze liggen op een vogeltrekroute. Deze route staat haaks op de E403.

4.3 Roeselare - Izegem, Avelgem

Voor dit deel van het tracé hebben de milieu- en natuurverenigingen volgende opmerkingen:

- In Kachtem is het stadsbos Rhodesgoed in ontwikkeling. Dit het leunt zeer dicht aan tegen de E403. Wij vragen om dit stadsbos te ontzien.
- Indien een ecologische en landschappelijke oplossing gevonden wordt voor Rhodesgoed lijkt variant 2, ten zuiden van het kanaal, een oplossing maar het passeren van de gemeente Izegem lijkt ons visueel onoverbrugbaar. Ten noorden van het kanaal zet de leiding de gemeenten Kachtem en Emelgem te sterk onder druk.
- Variant 3 loopt parallel met de gewestweg, is een vervanging van een bestaande leiding en vanaf Ledegem zou deze lijn vervolgd worden met de bestaande hoogspanningslijn. Er moet zeker aandacht geschonken worden aan de leefbaarheid van de omliggende bebouwing en mits aandacht te schenken aan vorige opmerkingen over het tracé ter hoogte van Roeselare langs de E403, misschien een doenbare oplossing.
- Variant 4 is een compleet nieuwe leiding en best te voorkomen!

Vanuit deze bovenstaande overwegingen en afwegingen zou variant 1 evenwel de beste oplossing zijn, aangezien hierbij het Rhodesgoed gespaard blijft, de stedelijke omgeving rond Roeselare, Kachtem en Izegem ontzien wordt, gebruik gemaakt wordt van een bestaand tracé en dus geen nieuwe lijn nodig is. Wij vragen dit alles terdege te onderzoeken in het MER.

Voor Avelgem is een bijkomende hoogspanningslijn met nieuwe pylonen vanaf Avelgem-Rugge richting ZO problematisch. Avelgem kent reeds een al te hoge concentratie van hoogspanningslijnen aan de horizon, omwille van het knooppunt in Rugge. We vragen een ondergronds alternatief te onderzoeken. Avelgem kijgt immers ook al te maken met de uitbreiding van het elektriciteitsstation van 1,5 ha, te voorzien van een bouwwerk van 17m hoog.

5. Milderende maatregelen en flankerend programma

Vanuit de milieu- en natuurverenigingen vragen we om reeds in deze fase van het onderzoek in kaart te brengen welke milderende maatregelen genomen kunnen worden om de impact op natuur, landschap en omwonenden te beperken.

Vanuit natuur-oogpunt is de belangrijkste milderende maatregel om bij aanleg onmiddellijk te voorzien in een maximale bebakening voor vogels. Voor België wordt geschat dat er zich dagelijks minstens 466 vogels te pletter vliegen tegen hoogspanningskabels. Nu de belangrijkste knelpunten gekend zijn, worden de belangrijkste 'zwarte lijnen' als mogelijk door Elia ondergronds gebracht, of voorzien van bakens om zo het aantal draadslachtoffers te doen dalen. België wordt doorkruist door een dicht netwerk aan bovengrondse elektriciteitsleidingen: in totaal gaat het om 5.614 km. Voor vogels vormt dat netwerk vaak een levensgevaarlijke hindernis. Vooral de dunne aardingskabels bovenaan elke leiding vormen een obstakel. Vogels vliegen er (onder andere tijdens het schemerduister en bij slechte weersomstandigheden) met een klap tegenaan en raken daardoor dodelijk gewond of gedood. Het probleem is groot: naar schatting vallen in België elk jaar minstens 170.000 'draadslachtoffers' (466 per dag, zie eerder). In 2013 gaf Elia aan Natuurpunt en Natagora de opdracht om alle gevaarlijke lijnen in kaart te brengen. Uit deze studie bleek dat 3,4% van het Belgische hoogspanningsnet een hoog risico vormt voor vogels. Medewerkers van Natuurpunt en Natagora bezochten in 2014 elk van deze risicolijnen en stelden een ranking op van de meest gevaarlijke hoogspanningsleidingen in België. Elia gaf recent de opdracht aan Natagora en Natuurpunt (in onderaanneming) om een vervolgonderzoek uit te voeren. Wij vragen dat de resultaten hiervan worden gebruikt in het verder onderzoek naar Ventilus.

Er bestaan oplossingen om het risico op zulke 'aanvliegingen' aanzienlijk te verkleinen. Zo kunnen de hoogspanningsleidingen worden voorzien van bakens. Dit kunnen ronde (vaak wit of rood gekleurde) bollen zijn die de zichtbaarheid van de hoogspanningsleiding verhogen. Ook vogelkrullen werken goed. Dit zijn spiralen die aan de leidingen kunnen worden bevestigd. Vogelkrullen zijn al goed ingeburgerd in Frankrijk en Spanje en werden door Elia al met succes aangebracht op een 'zwarte lijn' in Oudenaarde (aantal slachtoffers van 70 naar 2, binnen bepaalde tijdsspanne).

Verder vragen de milieu- en natuurverenigingen om te onderzoeken welke flankerende maatregelen genomen kunnen worden om de negatieve impact op natuur en landschap en het ongemak voor de bewoners met passende maatregelen te compenseren:

- Maskeer de nieuwe lijn met **slimme beplanting**, zonder het open landschap in deze omgeving helemaal teniet te doen.
- Geef de mensen in deze omgeving naast financiële compensaties een ecologisch en fraai landschap door de ontwikkeling van plaatselijke natuur:
    - De ontwikkeling van een bredere en **natuurlijke beekvallei**
    - De realisatie van een ecologische noord-zuid corridor
    - Het actief ondersteunen van **natuurhooilanden** bij landbouwers
    - De aanleg van **kleine landschapselementen**
    - Het opwaarderen van de **aanwezige bossen**
    - Het **zuiveren** van de Moubeek door aangepaste bemestingsnormen en controle op lozingen.

Tot slot vragen we om in de verdere onderzoeken en besluitvorming te bekijken waar er extra mogelijkheden zijn voor de aankoop en/of het beheer van extra natuurgebieden in de zones waar de nieuwe lijn komt. In Limburg werd hier alvast een goed verhaal van gemaakt. Hier worden 250 schapen ingezet voor het natuurbeheer onder de hoogspanningslijn tussen Zutendaal en Maaseik. De dieren zorgen er op een ecologische manier voor dat er geen bomen richting de hoogspanningslijn groeien. En dat over een strook van 18 km lang.

Ook voor Ventilus zijn dergelijke win-win situaties voor natuur mogelijk. Daarom vragen we om te onderzoeken of het tracé ook kan dienen als "natuurverbindingscorridor". Dit zou kunnen voor nieuwe delen van het tracé, maar evengoed voor bestaande delen van het tracé en bestaande natuureenheden. In casu bv. een natuurverbindingscorridor gaande van de bossen ten zuiden van de E40 Brugge - Snellegem tot Vloethemveld bos te Zedelgem. Zo worden grote eenheden natuur verbonden.

Ondertekenaars:

Bond Beter Leefmilieu, Danny Jacobs, Directeur

Natuurpunt Vlaanderen, Frederik Mollen, Beleidsmedewerker

West-Vlaamse Milieufederatie, Eric Vandorpe, voorzitter

WWF, Sarah Vanden Eede, Policy Officer

Greenpeace, Valerie Del Re, Directrice

Natuur.koepel vzw, Hans Vermeersch, Coördinator

Natuurpunt Midden-West-Vlaanderen, Peter Lemmens, Coördinator

Natuurpunt Middenkust, Paul Lingier, beleidsmedewerker

Natuurpunt, Afdeling Brugge, Karim Neirynck

Natuurpunt De Haan, Marc Janssens, Voorzitter

Natuurpunt De Vlasbek, Jan Vanaverbeke

Natuurpunt De Torenvalk vzw, Martine Langen

Natuurpunt Zedelgem, Wim Devriendt

Natuurpunt Avelgem, Bart De Clercq

Natuurpunt afdeling Mandelstreke, Peter Lemmens

Natuurpunt Brugs Ommeland, Ans Dewolf, Coördinator

Natuurpunt Blankenberge, Dirk Content

Natuurpunt Ruidenberg, Georges Pollentier, Voorzitter

Groen VZW, Ivan De Clerck